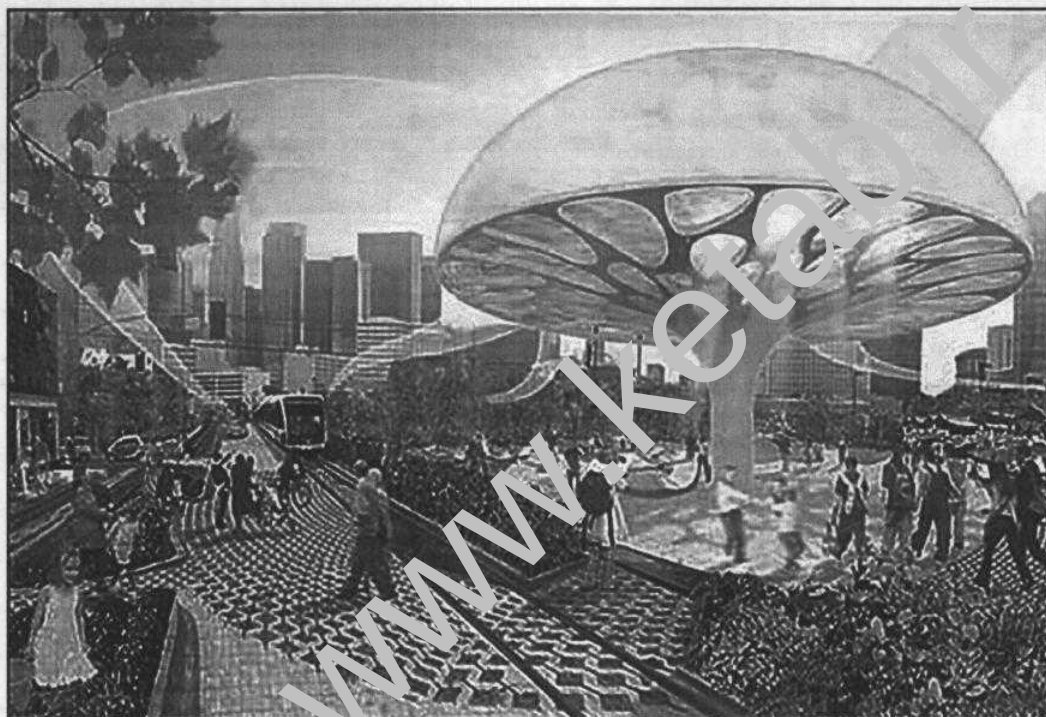

معماری فضاهاى شهری

برای اقشار آسیب پذیر

مولفین:

حسن فریدون زاده

(مدرس دانشگاه فنی و حرفه ای)

فهیمة یاری

(پژوهشگر مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی)

سرشناسه : فریدون زاده، حسن، ۱۳۵۹ -
 عنوان و نام پدیدآور : معماری در فضاهای شهری برای اقشار آسیب پذیر / نویسندگان حسن فریدون زاده، فهیمه یاری.
 مشخصات نشر : تهران: کتاب پدیده، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۲ ص: مصور.
 شابک : 978-600-5464-61-0
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : معماری -- عوامل انسانی
 موضوع : معماری و کودکان
 موضوع : معماری و معلولان
 موضوع : معماری سالمندان
 شناسه افزوده : یاری، فهیمه، ۱۳۶۰ -
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ۴م ف ۱۴۳ / ۱۳۹۴
 رده بندی دیویی : ۱/۷۲۰
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۱۳۳۳۲

انتشارات کتاب پدیده

تهران - میدان انقلاب - خیابان انقلاب - خیابان منیری جاوید (اردیبهشت)

پلاک ۱ - طبقه دوم

تلفن: ۰۵۴۱۴۸۶۰ - ۰۶۶۴۱۴۸۰

عنوان: معماری در فضاهای شهری برای اقشار آسیب پذیر

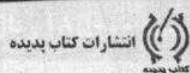
تالیف و گردآوری: حسن فریدون زاده - فهیمه یاری

ناشر: انتشارات کتاب پدیده

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۶۴-۶۱-۰

نوبت چاپ: چاپ اول / ۱۳۹۵ ■ تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه ■ حروفچینی: تهران / ۰۶۶۴۳۳۸۰۸

لیتوگرافی: باختر / ۰۶۶۹۵۴۱۴۳ ■ چاپ: فرشپوه / ۰۵۵۴۲۸۱۷۳ ■ صحافی: جوان / ۰۳۳۴۵۲۹۶۷

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۶۶۴۰۶۸۱۲ - ۰۶۶۴۱۱۷۱۵

مراکز بخش: تهران: انتشارات دانشگاهی کیان

تبریز بانک کتاب: ۰۳۰۰ ۵۳ ۲۷ - ۰۹۱۴

اصفهان کتابفروشی مهرگان: ۰۳۱۱ - ۲۲۱ ۳۷ ۵۱

اصفهان علم گستر: ۰۳۱۱ - ۲۲۱۹۹۷۸ - ۹

یاسوج شهر کتاب: ۰۳۲۲ ۳۹ ۵۱ - ۰۷۴۳

شیراز کتابفروشی جمالی: ۰۷۱۱ - ۲۳۱ ۸۳ ۸۸

مشهد ارسطو: ۰۵۱۳ - ۲۲۴ ۱۷ ۶۱

۱۱	فصل اول (کودکان)
۱۵	بخش اول (کودک)
۱۷	نظریه‌ی رشد
۱۹	کودکی و رویکردهای اجتماعی
۲۳	بخش دوم (طراحی برای کودکان)
۲۴	کودک و حقوق شهروندی
۲۵	محیط انسانی و کودک
۲۸	کودک و طبیعت
۳۲	کودک و ادراک فضا
۳۹	ساختارهای بازی
۴۳	بخش سوم (شهرهای دوست‌دار کودکان)
۴۳	تعریف شهر دوست‌دار کودک
۴۴	نقش یونیسف در اجرای شهرهای دوست‌دار کودک
۴۴	نمونه‌های جهانی از روند اجرای شهر دوست‌دار کودک
۴۵	ویژگی‌های شهر دوست‌دار کودک از دیدگاه یونیسف
۴۶	مصوبه شهر دوست‌دار کودک در زمینه‌ی حمل و نقل
۴۶	شهر دوست‌دار کودک در تهران
۴۷	آسیب شناسی فضای شهری کودکان در شهر تهران
۴۹	بخش چهارم (معیارها و مولفه‌های برنامه‌ریزی و طراحی فضا و محوطه‌های کودکان)
۵۰	برنامه‌ریزی و طراحی بازی‌های کودک در محوطه‌ها و پارک‌های شهری
۵۱	تولید و ایجاد حس خلوت و آرامی در طراحی فضاهای کودکان
۵۱	سلسله مراتب فضایی و فضا‌بندی در طراحی محوطه‌های بازی

۵۲	اختلاط پذیری و اجتماع پذیری سنی جنسی در بازی‌های گروهی در محوطه‌های کودکان
۵۲	تراکم جمعیتی کودکان در محوطه‌های بازی
۵۲	پارک‌ها و محوطه‌های بازی کودکان و مقوله خوانایی و نمایانی پارک
۵۳	افزایش قابلیت‌های محیطی فضای شهری
۵۳	مشاغل کودکان
۵۳	ارتقاء امنیت در فضای شهری
۵۴	ساماندهی معابر شهری
۵۵	رفع موانع شهری
۵۵	رعایت حریم‌های مراقبتی
۵۶	علائم، تابلوها و تبلیغات شهری
۵۶	جذابیت و تنوع و سرزندگی در فضاهای شهری
۵۷	دسترسی کودکان به فضای شهری
۵۷	نتیجه‌گیری
۶۱	فصل دوم (معلولین)
۶۵	بخش اول (طراحی همگانی)
۶۵	تئوری طراحی همگانی
۶۷	معرفی راهبردهای اصول طراحی همگانی
۶۹	انتقال راحت و قابل درک بودن اطلاعات
۷۱	بخش دوم (معلولیت)
۷۱	معلول کیست و معلولیت چیست؟
۷۲	توان بخشی، عدالت اجتماعی و برابری فرصت‌ها در زندگی شهری
۷۳	زمینه‌های معلولیت
۷۴	طبقه بندی معلولین
۷۷	بخش سوم (بررسی نمونه‌های جهانی و داخلی مناسب‌سازی خدمات و فضاهای شهری برای معلولین)
۸۳	معرفی نمونه‌هایی از فضاهای مناسب‌سازی شده جهت استفاده معلولین در ایران
۸۵	بخش چهارم (شناسایی موانع موجود در محیط شهری)
۸۶	سه اصل اساسی در ارتباط با مشکلات عمده معلولین
۸۷	بررسی موانع و مشکلات طراحی در ایران
۸۷	بررسی موانع و مشکلات طراحی در شهر تهران
۸۷	بررسی موانع و مشکلات طراحی در شهر شیراز

۹۰	بررسی موانع و مشکلات موجود در خیابان چهار باغ اصفهان
۹۳	بخش پنجم (معیارهای و ملاحظات در طراحی شهری)
۹۳	قانون جامع حمایت از معلولان و لزوم مناسب سازی ساختمان ها و اماکن عمومی
۹۴	دست یابی
۹۴	ورودی ها
۹۶	کف معابر
۹۶	پل های ارتباطی و اختلاف سطوح
۹۷	تجهیزات شهری و ارتباط آن با معلولین
۹۸	پارکینگ
۹۹	وسایل حمل و نقل عمومی، ایستگاه اتوبوس، مترو
۱۰۰	میلان خیابانی
۱۰۰	سطل زباله
۱۰۲	آبخوری
۱۰۲	وسایل ارتباطی فرد با فرد (کابین تلفن، صندوق پست)
۱۰۳	وسایل و اثاثیه استراحت:
۱۰۴	جدا کننده ها، حفاظ ها
۱۰۴	سرویس بهداشتی
۱۰۴	وسایل اطلاع رسانی و علائم
۱۰۷	سیستم روشنایی معابر
۱۰۷	جمع بندی
۱۰۸	واژه نامه تخصصی
۱۱۱	ناتوانی فیزیکی
۱۰۵	فصل سوم (نابینایان)
۱۱۳	بخش اول (طراحی همگانی)
۱۱۳	تنویری طراحی همگانی
۱۱۴	معرفی راهبردهای اصول طراحی همگانی
۱۱۹	بخش دوم (نابینایان و کم بینایان)
۱۱۹	تعریف نابینایی
۱۲۰	علل نابینایی
۱۲۰	مشکلات نابینایان

۱۲۱	توانبخشی نابینایان
۱۲۱	وضعیت نابینایان در جهان
۱۲۲	جمعیت کم بینایان و نابینایان در ایران
۱۲۳	بخش سوم (طراحی برای نابینایان و کم بینایان)
۱۲۳	ادراک نابینایان از فضا
۱۲۴	ابزارهای درک فضا توسط نابینا
۱۲۵	تصویر ذهنی نابینا
۱۲۶	رفتار نابینا
۱۲۸	بررسی ادراک نابینا از عناصر اصلی فضا
۱۲۸	سطح
۱۲۹	حجم
۱۲۹	لبه ها و کنج ها
۱۲۹	جمع بندی ضوابط و الگوهای مورد توجه در این بخش
۱۲۹	سازماندهی فضاها
۱۲۹	تناسبات
۱۳۰	محور و تقارن
۱۳۰	سلسله مراتب
۱۳۰	ریتم و تکرار
۱۳۰	نحوه دسترسی نابینا به عامل مفروض
۱۳۱	مدول زمان برای معماری مناسب نابینا
۱۳۳	بخش چهارم (موانع و مشکلات کم بینایان و نابینایان در فضای شهری)
۱۳۳	موانع و مشکلات شهری در ارتباط با کم بینایان و نابینایان
۱۳۴	بررسی نمونه های جهانی در جهت شناخت مخاطرات و موانع فیزیکی در فضای شهری
۱۳۷	دسته بندی مخاطرات و موانع فیزیکی در فضای شهری
۱۴۱	بخش پنجم (راهکارهای طراحی برای کم بینایان و نابینایان)
۱۴۱	استفاده از انواع علائم در مسیریابی نابینایان
۱۴۲	انواع علائم مسیریابی مناسب نابینایان عبارتند از:
۱۴۴	نوارهای در مسیرهای ارتباطی
۱۴۵	استفاده از علائم اطلاع دهنده در شهر
۱۴۷	مناسب سازی فضای شهری برای نابینایان

۱۴۸	 کاربرد مناسب مصالح در کف و بدنه‌ها
۱۴۹	 فضاهای دسترسی به ساختمان
۱۵۱	 ورودی ساختمان‌ها
۱۵۲	 کاربرد صحیح پوشش گیاهی در طراحی فضای سبز
۱۵۳	 نتیجه گیری
۱۵۵	 واژه نامه تخصصی
۱۵۳	 فصل چهارم (سالمندان)
۱۶۱	 بخش اول (سالمندان)
۱۶۶	 ویژگی‌های دوران سالمندی
۱۶۶	 اثرات کهولت
۱۶۷	 اثرات فردی کهولت
۱۶۷	 اثرات اقتصادی کهولت
۱۶۷	 اثرات سیاسی کهولت
۱۶۷	 اثرات جمعیتی کهولت
۱۶۸	 وضعیت سالمندان در ایران
۱۷۱	 بررسی تطبیقی ارتقا حقوق شهروندی نمونه‌های جهانی با ایران
۱۷۳	 بخش دوم (طراحی فضای شهری برای سالمندان)
۱۷۳	 تاثیر ارتقاء کیفیت محیط شهری بر سالمندان
۱۷۴	 آزادی و استقلال
۱۷۵	 شکوه و احساس ارزش
۱۷۵	 هوای تازه و ورزش (سلامت فیزیکی)
۱۷۵	 تعاملات اجتماعی
۱۷۵	 ویژه‌گی‌های خاص سالمندان در فضاهای شهری
۱۷۶	 بررسی مشکلات سالمندان در فضای شهری
۱۷۷	 مشکلات روحی روانی
۱۷۸	 راهکارهای طراحی با توجه به محدودیت‌های جسمی-حرکتی
۱۸۳	 بخش سوم (شهر دوست‌دار سالمند)
۱۸۳	 تعریف شهر دوست‌دار سالمند
۱۸۴	 آسیب شناسی شهر تهران از منظر شهر دوست‌دار سالمند
۱۸۵	 شاخص‌های طراحی فضاهای شهری دوست‌دار سالمندان

۱۸۵	آشنایی
۱۸۶	خوانایی
۱۸۶	قابل تشخیص بودن
۱۸۶	در دسترس بودن
۱۸۷	راحتی
۱۸۸	امنیت
۱۸۹	جمع بندی
۱۸۹	راهنماهای دستیابی به شهر دوستدار سالمند

www.ketab.ir

زمانی که از فضاهای شهری صحبت می‌شود، محدود به مکان خاص با عملکردی ویژه نیست. بنابراین برای انجام بهتر پژوهش در این حوزه بایستی دامنه آن را محدود کرد. نگارندگان، با بررسی زمینه مطالعه در زمینه کودکان، دامنه پژوهش در این نگارش را محدود به اقشار آسیب‌پذیر جامعه ایران را داشته که آنها را در چهار دسته کلی: کودکان، معلولین، نابینایان و سالمندان دسته‌بندی نموده‌اند. این اقشار از جامعه، همانطوری که از معنای آنها پیداست، اقشاری هستند که نیاز به حمایت‌های سازنده‌ای و مردم‌نهاد را برای انجام فعالیت‌های روزمره در فضاهای عمومی شهری دارند. لذا در این کتاب در چهار فصل مجزا به شناخت هر یک از این اقشار پرداخته و راه‌حل‌های معماری در فضاهای شهری را برای آنها پیشنهاد داده است تا از این طریق توجه دولت‌مردان را برای اجرا و عملیاتی نمودن این موضوعات معطوف دارد. ضمن اینکه در گذشته نیز اقداماتی هر چند کم در این خصوص انجام شده است، اما با توجه به صنعتی شدن زیست‌انسانها، بروز جنگ‌ها در دنیای امروزی و بالا رفتن آمارهای این اقشار، نیاز به توجه بیشتر به این مقوله را می‌طلبد. برای مثال جنگ تحمیلی ۸ ساله ایران، چندین سرگرد و سرباز را در پی داشت که همین موضوع ما را برای نوشتن چنین کتابی مصمم داشت. نگارنده، در این کتاب به بررسی موردی وجود معایب در فضاهای شهری ایران می‌پردازد که همزمان در شهریور سال ۱۳۹۴، سفری را در قالب سفر پژوهشی به کشورهای فرانسه، موناکو و ایتالیا انجام داد. بازدید از فضاهای شهری این کشورها و بازدید از نمایشگاه اکسپو میلان ۲۰۱۵، توجه ما را بر آن داشت تا از فضاهای شهری و معابر آنها گزارش و عکس‌هایی تهیه کند تا در ادامه روند تالیف این کتاب در برخی مواقع، قیاس صورت گرفت. لذا از یافته‌های آن سفر نیز تا حد امکان سعی شد در لایه‌های نوشته‌ها، مورد استفاده قرار گیرد. امید است دستاوردهای این پژوهش، مورد توجه مسئولین و عوامل اجرایی شهرها از جمله شهرداری‌ها، سازمانهای بهزیستی و غیره قرار گیرد تا در جهت ایجاد بهبود کیفی فضاهای شهری برای استفاده کاربران مدنظر این نوشته قرار بگیرد تا در جهت پیشبرد اهداف طراحی همگانی یا «طراحی جهان شمول» یا «طراحی برای همه» داشته باشیم.

حسن فریدون زاده

فهیمة یاری

اسفند ۱۳۹۴